

JORDBUNNSFORSKNING OG NATURFORURENSNING

Låg, J. 1971. Noen resultater fra norsk jordbunnsforskning av interesse ved vurdering av naturforurensning. Sammendrag av foredrag ved seminar for kurs i planleggingsfag, NLH 21.10.1971. Vann 6 (4): 157—161. Jordundersøkelsens særtrykk nr. 171, 1971.

Fra norsk jordbunnsforskning og tilgrensende fagområder er det i seinere tid kommet mange generelle resultater av interesse ved vurdering av spørsmål om naturforurensning. Som eksempler kan nevnes undersøkelser over mengden av jordmateriale over berggrunnen, utbredelse av og egenskaper til forskjellige jordarter og jordsmonntyper, jordas vannhusholdning og absorpsjon og dekomponering i jorda av skadelige stoffer.

Spørsmålet om forsurening av nedbøren er kommet sterkt i forgrunnen i seinere år. Her i landet har vi utført undersøkelser over det kjemiske innholdet av nedbørsvatnet, deriblant også pH-verdien, siden 1954.

I åra 1960—1964 ble det samlet inn vel 3000 prøver av humus fra skogsjordbunn fra fylkene Nord-Trøndelag, Oppland og Buskerud, og innholdet av en rekke stoffer, bl.a. tungmetaller, er bestemt med moderne analysemetoder. Langs kysten viser det seg at innholdet av natrium og magnesium er forholdsvis stort, mens kalsiuminnholdet er lite. Lenger inne i landet er det forholdsvis mer kalsium i jorda. Innholdet av kvikksølv i disse prøvene varierer mellom 0,55 og 0,02 p.p.m. (mg pr. kg). Det er ingen økning av frekvensen av høge tall inntil jordbruksarealer, men det ser ut til å være en viss sammenheng mellom berggrunnssammensetning og kvikksølvinnhold.

Analysar av torvprøver fra ombrogen (nedbørpreget) myr viser opphoping av bly i overflatesjiktet. Dette er særlig utpreget i de sørlige delene av landet. Gjennomsnittstall for de undersøkte myrene på Østlandet, Sørlandet og Vestlandet var 13,1, for Trøndelag 3,7 og Nord-Norge 2,1 mg Pb pr. 1000 g tørrstoff. Dette må skyldes stigende tilførsel av bly til atmosfæren, særlig i områder som er sterkt influert av industri og kommunikasjonsmidler.

På flere steder, bl.a. ved Gjøvik, i Østerdalen, Dovre og Finnmark, er det områder med naturlig blyforgiftning og kopperforgiftning av jordsmonnet. Blyinnholdet her kan regnes i prosent, g pr. 100 g jord, og er således mye høgere enn de tallene som foreligger fra myrjordsprøvene. Undersøkelser over blyinnholdet i planteveksten på slike felter, og dermed forgiftningsfaren for bl.a. beitende dyr, blir det nå arbeidet med.

G. Gjefsen.